

VERSLAGEN

WIM BRINKERINK, JULES KLEES, CEES VAN DER LINDEN, JOOST VAN DEN OEVER, LIEDA VAN OVERVELDT,
HANS VAN SELM, PIERRE THEUNISSEN

Kampeerweek naar Noord-Duitsland

maandag 13 tot zaterdag 18 juli 2015

Botanische Tuin Greifswald

Meteen al bij binnenkomst viel ons op dat de verzorging en het onderhoud op hoog niveau staan. De etikettering was voorbeeldig in orde en liet nauwelijks ruimte voor discussie. Nauwelijks, want iets is er altijd wel. *Tilia cordata* en *Tilia ×europaea* stonden broederlijk naast elkaar (volgens de etiketten), maar het waren allebei onmiskenbaar *Tilia cordata*.

In een hoek van het terrein, in het Japanse deel, stond een grote *Pinus nigra* ssp. *nigra*, geëtiketteerd als *Pinus thunbergii*, maar deze miste de kenmerkende witte knoppen.

En dan het ruime sortiment! Voor bevlogen dendrologen een eldorado.

Ook de weergoden waren ons gunstig gezind, want na de middagpauze verscheen zowaar de zon. Hoogtepunten in het sortiment, in willekeurige volgorde:

Ulmus parvifolia. Een kaarsrechte boom met een fraaie schors en prachtige veren. *Pinus armandii* met mooie grote kegels. *Picea breweriana* met twijgen neerhangend als gordijnen.

Picea abies 'Cranstonii'. Een groot exemplaar met lange, weinig vertakte twijgen en takken.

Prinsepia uniflora, doornig met nog onrijpe vruchten. *Cornus officinalis* met duidelijk het ultieme verschil met *Cornus mas*: de grote, donkere okselbaarden aan de blad-onderzijde.

Sibiraea laevigata met blauwig blad. *Acer macrophyllum*. Wat heeft deze esdoorn fraai blad en grote behaarde vruchttrossen! *Fraxinus bungeana* met donkergrijze knoppen. *Gleditsia japonica* var. *delavayi* met grote doornen.

Heel educatief was ook de verzameling houtsoorten; opengewerkte stamstukken met verklarende tekstborden. Je kunt veel zien op een

Picea breweriana met twijgen neerhangend als gordijnen

Foto: Pierre Theunissen

dag, maar niet alles. Enkele 'diehards' bleven tot sluitingstijd, maar werden toen toch met zachte drang naar de uitgang gedirigeerd.

Ludwigsburg

Het huis uit ca. 1580 en park van omstreeks 1830, zijn in een vervallen staat. Vrijwilligers proberen in ieder geval het park zoveel mogelijk in goede conditie te houden. Nieuwe aanplant vindt ook plaats.

In het park troffen wij zeer forse en oude bomen aan, mogelijk zelfs uit de beginperiode.

Er staan dikke tot 30 meter hoge bomen. Er is een restant van een lange berceau van *Carpinus betulus*. De zichtas vanaf het huis naar het open landschap en het daar achter gelegen Greifswalder Bodden (water) bestaat uit hoog geschoren *Tilia ×europaea*. De zichtas wordt afgesloten door een monumentale *Quercus robur*, met een stamomvang van 422 cm. Dit was niet de dikste eik. Die troffen we verderop aan met een stamomvang van 505 cm. Achter de hierna genoemde bomen wordt de stamomvang vermeld in cm. Allereerst *Fraxinus excelsior*, waarvan er vele stonden met een uitzonderlijke hoogte, de dikste met een omtrek van 415 cm. Verder *Acer platanoides* (303), *Larix* (257), *Picea abies* (227), *Prunus avium* (225), *Populus ×canescens* (295), *Pinus sylvestris* (218), *Platanus ×hispanica* (438), *Fagus sylvatica* (412).

Landhuis en landgoed Blücherhof te Klocksinn

We staan om tien uur (16 juli) voor een prachtig gerestaureerd hek, waar je, bij wijze van spreken, een uur voor nodig hebt om het goed te bekijken. De dame, Duquessa Dr. H.C. Rothraud Lisette de Meindorfer leidt ons na een korte bezichtiging van het huis, rond in de achtertuin van zo'n 8 ha. Deze krijgt aanzienlijk minder aandacht dan het huis. Geen geld voor een Groundsmaster of zeis, want het gazon bestaat uit borsthoge

Platanus ×hispanica met een stamomtrek van 438 cm
Foto : Hans van Selm

Landhuis Blücherhof
Foto: Jules Klees

kroepaar en ruigtekruiden. Toch wordt de indrukwekkende collectie bomen regelmatig van aanvullingen voorzien. Veel oude bomen hebben een hoogte van 30 meter en meer. Het Mecklenburg-Vorpommern land heeft een vruchtbare kalkrijke leemhoudende grond, waar 30 meter hoge bomen veel voorkomen. In een groep van zeven *Tilia ×europaea* heeft de dikste boom een omtrek van 3,40 meter. Ze zijn in een cirkel geplant. We komen mooie *Juglans* tegen, zoals *J. regia*, *J. cinerea*, *J. mandshurica* en *J. ailantifolia*. Een vrijstaande *Quercus robur* heeft een stamomvang van 6,13 meter en een kroonprojectie met 27 meter middellijn. De meest opvallende conifeer

Tilia spec. Is het een boomboeket of niet?

Foto: Wim Brinkerink

bestaat uit een groep *Abies procera*, waarvan de grootste een stamomvang van 3,65 meter en een hoogte van 33 meter heeft. Bij een grensmuur staat een half dode, half springlevende eik. Stamomtrek 6,20 meter met de dode kant aan de muurzijde. Misschien een uitspraak van de rijdende rechter?

Schloss Bredenfelde

De huidige eigenaren zijn dit huis aan het restaureren en het is echt prachtig. Het is omringd door een parkje en dit oogt niet echt bijzonder. Toch zijn er wel een aantal dikke pareltjes van bomen te benoemen. Met een meetlint gewapend zijn de volgende gegevens opgenomen: linde met een omtrek van 382 cm op 1,50 hoogte i.v.m. bobbel op 1,30, een plataan met een omtrek van 472 cm, een kastanje met omtrek 425 cm en de winnaar is een linde met een omtrek van 622 cm.

Schlosspark Neetzow

Schlosspark Neetzow is één van de vele door Lenné ontworpen en aangelegde parken. Bij de ingang een grote *Magnolia acuminata* met een stamomtrek van 2,80 meter.

Het gebouw was als één van de weinige kastelen/landhuizen omgevormd tot een hotelrestaurant annex gelegenheid voor bruiloften en feesten. De vrouw des huizes ontving ons en stelde ons in de gelegenheid om het kasteel van binnen te bezichtigen. Direct achter het gebouw ontspon zich rond de 6-stammige linde de steeds terugkerende discussie of het om één boom of een boomboeket ging. Voor landschapsarchitecte Lucia Albers is duidelijk dat dit soort boomboeketten in het verleden veelvuldig werd toegepast, vooral in Engelse landschapstuinen. Lenné in Duitsland en Zocher in Nederland plantten in de 19e eeuw regelmatig meerdere bomen in één plantgat om snel grote bomen te krijgen. Anderen denken dat de boom op jonge leeftijd is afgebroken dan wel getopt, waardoor zich meerdere stammen hebben gevormd.

Op de weide achter het gebouw staat een mooie *Quercus robur* 'Fastigiata' en langs de randen *Thuja occidentalis* 'Smaragd' (?), een *Tsuga* en *Corylus maxima* 'Purpurea'. Even verder belanden we bij de verzameling bijzondere eiken waarop we ons hadden verheugd. Achtereenvolgens troffen we aan *Quercus macranthera*, *Quercus imbricaria*, *Quercus robur*

Elke dikke boom dient gemeten te worden ...

Foto: Lieda van Overveldt

'Pectinata' en *Quercus velutina*. Deze laatste bleef beperkt tot een grote struik, die je nauwelijks boom kunt noemen. De *Q. macranthera* is echter imposant met een omtrek van 560 cm, gemeten op 30 cm hoogte. Meten op de standaardhoogte was niet mogelijk i.v.m. de vele vertakkingen. De *Q. imbricaria* is weliswaar bijzonder (ook behoorlijk aan de maat geschat ongeveer 300 cm omtrek), maar de top is er uit. De *Q. pectinata* stond er redelijk bij hoewel enigszins in de verdrukking.

Even verder troffen we een stevige *Tilia platyphyllos* met een omtrek van 480 cm en veel wortelopslag. En nog weer verder bleek hoe sterk *Pterocarya fraxinifolia* kan woekeren. Over een afstand van 50 meter waren bomen en loten opgekomen. Een deelnemer noemde het een mangrovewoud van *Pterocarya*. Weer verder stonden *Acer pseudoplatanus* 'Leopoldii' en *Acer platanoides* 'Schwedleri' naast elkaar. Verder een bloeiende tulpenboom en een grote *Picea abies* 'Virgata'. Tot slot een forse *Taxus*.

Onderweg werd nog even stilgestaan bij het kenmerkende verschil van de *Crataegus monogyna* (de éénstijlige meidoorn) die hier te zien is tegenover de tweestijlige meidoorns in de tuin van Schloss Kittendorf. Cees wees als laatste nog even op hoe groot *Acer campestre* kan worden en dat er in de verte wellicht een *Fagus sylvatica* 'Zlatia' (goudbeuk) te zien was.

Gutshaus Wietzow

Het landhuis Gutshaus Wietzow is gevestigd in het plaatsje Daberkow, in de buurt van Demmin. Om een sfeerimpressie te krijgen zie www.gutshaus-wietzow.de Het is een mooi landhuis met een opvallend mooie bordeaux rode kleur. Voor een bezoek aan het park (niet vrij toegankelijk) is het raadzaam om contact op te nemen met de familie, zie contactformulier op de website.

Het omliggende park is niet zo groot, maar er staan wel een aantal bomen met 'karakter'. Bij de vijver twee prachtige exemplaren van *Taxodium distichum* (stamomtrek 384 en

De karakteristieke luchtwortels van *Taxodium distichum* in het park rond Gutshaus Wietzow

Foto: Werner Smeelen

391 cm), de moerascypres. De opkomende luchtwortels, die als stompjes boven de grond uitsteken zijn kenmerkend en goed waarneembaar. Op het terrein staat een prachtige *Platanus ×hispanica* van ongeveer 33 meter hoog. Verder in het park een opvallende duindoorn struik, *Hippophae rhamnoides*. Een leuke discussie ontstond bij een mooie, maar ook hoge wilg die we vanuit de verte zagen. Op het eerste gezicht werd gedacht aan *Salix pentandra* (laurierwilg). Uiteindelijk kwamen we na enige discussie uit op de *Salix fragilis* (kraakwilg). Andere mooie bomen in het park waren *Robinia pseudoacacia* 'Frisia', *Juglans regia*, *Quercus robur* 'Fastigiata', *Ginkgo biloba* en een zeer breed uitgegroeide *Aesculus parviflora*. □